AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2006. december 5. *

A T-303/02. sz. ügyben,

a **Westfalen Gassen Nederland BV** (székhelye: Deventer [Hollandia], képviselik: M. Essers és M. Custers ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: A. Bouquet meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

Elsődlegesen az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-3/36.700 ipari és orvosi gázok ügy) 2002. július 24-én hozott 2003/207/EK bizottsági határozat (HL 2003. L 84., 1. o.) részleges megsemmisítése, másodlagosan a felperessel szemben kiszabott bírság csökkentése iránti kérelme tárgyában,

* Az eljárás nyelve: holland.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (ötödik tanács),

tagjai: M. Vilaras elnök, F. Dehousse és D. Šváby bírák,
hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. április 4-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

A jogvita alapját képező tényállás

1 A Westfalen Gassen Nederland BV (a továbbiakban: a felperes vagy Westfalen) a holland ipari és orvosi gázok piacán 1989 óta tevékenységet végző vállalkozás.

2 A Bizottság 1997 decemberében és az 1998-as év során a Szerződés [81]. és [82]. cikkének végrehajtásáról szóló 17. (első) rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 14. cikkének (2) és (3) bekezdését alkalmazva helyszíni vizsgálatot folytatott le a felperesnél és az ipari és orvosi gázok piacán működő más vállalkozásoknál, nevezetesen az AGA Gas BV (a továbbiakban: AGA), az Air Liquide BV, az Air Products Nederland BV, a Boc Gases Benelux (a továbbiakban: BOC), a Hydrogas Holland BV, és a Messer Nederland BV (a továbbiakban: Messer) vállalkozásoknál.

3 Miután a Bizottság a 17. rendelet 11. cikke értelmében információkérést intézett a fent említett vállalkozásokhoz, 2001. július 9-én kifogásközlést küldött az érintett ágazatban működő nyolc vállalkozásnak, köztük a felperesnek.

4 A felperes válaszában vitatta a kifogásközlésben leírt tényeket. Az AGA Gas felszámolását követően annak anyavállalata, az AGA AB választ érdemben volt leányvállalata nevében e kifogásközlésre, és kifejezetten kijelentette, hogy kész elismerni az ezen utóbbi által elkövetett jogsértésekért való felelősséget.

5 Az érintett vállalkozások 2002. január 10-i meghallgatását követően a Bizottság 2002. július 24-én elfogadta az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-3/36.700 ipari és orvosi gázok ügy) a 2003/207/EK határozatot (HL 2003. L 84., 1. o.; a továbbiakban: Határozat).

6 A Bizottság a Határozatot 2002. július 26-án közölte a felperessel, és az AGA AB-nek mint az AGA Gas jogutódjának küldte meg.

A megtámadott határozat

7 A Bizottság Határozatában kijelenti, hogy az ipari és orvosi gázok piacán működő versenytársak közötti, különösen az 1993–1997 közötti időszakban fennálló összejátszásra vonatkozó bizonyítékokat gyűjtött össze ((331) preambulumbekezdés).

8 A Bizottság úgy ítélte meg (a Határozat (393) preambulumbekezdése), hogy a felperes az alábbiakra vonatkozó megállapodásokban és/vagy összehangolt magatartásokban vett részt:

– az áremelések rögzítése 1994 októbere és 1995 decembere között;

– a versenytilalmi időszakok meghatározása 1994 októbere és 1995 januárja között;

– a minimumárak rögzítése 1994 márciusa és 1995 decembere között.

9 Elsősorban az áremelésekkel kapcsolatosan a Bizottság elöljáróban megjegyzi, hogy a palackozott gáz 1995-ös árának emeléseire vonatkozó első megbeszélésre a Hollandiában ipari gázokat előállító és értékesítő vállalkozásokat tömörítő Vereniging van Fabrikanten van Industriële Gassen szövetség (a továbbiakban: VFIG) 1994. október 14-i találkozóján került sor. E találkozón az AGA, az Air Liquide, az Air Products, a BOC, a Hoek Loos, a Hydrogas, a Messer, a Nederlandse Technische Gasmaatschappij (a továbbiakban: NTG) és a felperes vett részt (a Határozat (316) preambulumbekezdése).

10 A találkozó versenyellenes tárgyának bizonyításaképpen a Bizottság többek között az AGA-nál lefoglalt, illetve az utóbbi által szolgáltatott, 1994. október 17-i keltezésű kézzel írt feljegyzésekre hivatkozik.

11 A Bizottság továbbá azzal érvel, hogy a palackozott gáz 1995-ös áremeléseit az AGA, az Air Liquide, az Air Products, a BOC, a Hoek Loos, a Messer, valamint a Westfalen részletesen a VFIG 1994. november 18-i találkozóján rögzítette, és e következtetésének megalapozása érdekében két, egyrészt az AGA által szolgáltatott (a továbbiakban: 1. táblázat), másrészt az Air Productsnál lefoglalt táblázatra (a továbbiakban: 2. táblázat) támaszkodik (a Határozat (139)–(141) preambulumbekezdése).

12 A Bizottság álláspontja szerint az 1994. november 21-i keltezésű 1. táblázat többek között a palackozott gáz 1995-ös (százalékban kifejezett) áremeléseinek listáját tartalmazza a Hoek Loos, az AGA, a Messer, az Air Liquide, az Air Products, a BOC és a felperes tekintetében.

13 A 2. táblázattal kapcsolatosan – amely ugyancsak az áremelésekről szól – a Bizottság megjegyzi, hogy úgy tűnik, hogy ugyanarra a találkozóra vonatkozik annak ellenére, hogy a két táblázatban feltüntetett megjegyzések nem is teljesen megegyezők. Emlékeztetett arra, hogy az Air Products először úgy gondolta, e táblázatot a versenytársakkal 1995-ben folytatott találkozón készítették, ám később megerősítette, hogy az a VFIG 1994. novemberi találkozójára vonatkozhat.

14 A Bizottság megjegyzi, a felperes a kifogásközlésre adott válaszában kijelentette, hogy soha nem vett aktívan részt e találkozókon, és nem tudta, hogy olyan kérdéseket vitattak meg, mint az áremelések, mivel e kérdések nem szerepeltek a találkozók napirendjében (a Határozat (145) preambulumbekezdése).

15 Másodsorban a versenytilalmi időszakok meghatározását illetően a Bizottság kijelenti, hogy a VFIG 1994. október 14-e és november 18-a közötti találkozóin az AGA, a Hoek Loos, az Air Liquide, az Air Products, a Messer, a BOC és a felperes az 1995-ös áremeléseket tárgyalták meg, amelyek egymás között 1995 januárjáig tartó versenytilalmi időszakban állapodtak meg. A Bizottság e tekintetben a fenti 10. pontban hivatkozott AGA által készített, kézzel írt feljegyzésekre, valamint az 1. és 2. táblázatra hivatkozik, amelyekben az áremelések végrehajtására szolgáló kéthavi versenytilalmi időszakról esik szó (a Határozat (168)–(171) preambulumbekezdése).

16 A Bizottság emlékeztet, hogy a felperes kifogásközlésre adott válaszában azzal érvel, hogy nem bizonyítható, hogy az 1994-es év végén folytatott VFIG találkozók során versenytilalmi időszakról kifejezetten megállapodást kötött volna versenytársaival (a Határozat (172) preambulumbekezdése).

17 Harmadsorban a minimumárak rögzítése kapcsán a Bizottság fenntartja, hogy az érintett vállalkozások megállapodtak a palackozott gáz minimumárainak ártáblázatairól, és hogy e táblázatok fő célkitűzése küszöbértékek meghatározása volt arra az esetre, ha a vállalkozások ugyanazon fogyasztóért álltak versenyben egymással (a Határozat (189) preambulumbekezdése).

18 A Bizottság megjegyzi, hogy az 1994. március 17-i és október 14-i VFIG találkozók során a palackozott gáz tekintetében a kisfogyasztókra alkalmazandó „ártáblázatról" és „minimumárakról" esett szó legalább a felperes, a Messer, az Air Liquide, a Hoek Loos és az Air Products közötti megállapodás megkötése érdekében, megállapítva, hogy a fent hivatkozott vállalkozások közül az utolsó négy 1990 októberében már megállapodást kötött a palackozott gáz legalacsonyabb árára vonatkozó rendszerről (a Határozat (194) és (205) preambulumbekezdése).

19 A Bizottság szerint az AGA-nál lefoglalt kézzel írott feljegyzések azt bizonyítják, hogy a „ártáblázatról" újból szó került a VFIG 1994. márciusi és októberi találkozóin, és hogy az utóbbi találkozón a Hoek Loos egy „ártáblázatot" mutatott be a palackozott gáz tekintetében, miközben az 1994. október 14-i kézzel írott feljegyzések megerősítik, hogy a „minimumárakról" az októberi találkozón folytattak megbeszélést (a Határozat (206) preambulumbekezdése).

20 A Bizottság hozzáteszi, hogy a palackozott gáz kiskereskedelmi fogyasztóira vonatkozó árlistát három társaság helyiségiben is lefoglalták, vagyis a felperesnél egy „VFIG 1995" elnevezésű dossziéban, az Air Liquide-nél egy „VFIG 1994" dossziéban, és a Messernél. E lista három példánya ugyanazt az 1994. októberi keltezésű, „A palackos kisfogyasztókra vonatkozó ártáblázat" című, minimumárakat tartalmazó nyomtatott listát foglalja magában, továbbá a Messernél lefoglalt lista még egy 1996-ban hozzáadott kézzel írott listát is tartalmaz. A Bizottság hozzáteszi, hogy az a tény, hogy e társaságok e javaslatokat több évig is megőrizték dossziéikban, azt jelzi, hogy azok fontosak voltak számukra (a Határozat (207) és (208) preambulumbekezdése).

21 A Határozatban szerepel, hogy a felperes a kifogásközlésre adott válaszában azt nyilatkozta, nincs tudomása arról, hogyan került e lista a birtokába, és nagyon valószínű, hogy azt az 1994. október 14-i VFIG találkozón kapta, ám ez még nem jelenti azt, hogy ténylegesen egyetértett az ártáblázatban feltüntetett árakkal ((212) preambulumbekezdés).

22 A Bizottság a felperes tagadására adott átfogó válaszát az alábbiak szerint fogalmazta meg a Határozat (351) preambulumbekezdésében:

„A Bizottság megjegyzi, hogy azon tényt, hogy az Air Liquide és [a felperes] több olyan találkozón is részt vett, amelynek célja a verseny korlátozása volt, tanúsítják

azon tárgyi bizonyítékok, amelyek az általa összeállított aktában találhatók. Még ha megállapítható lenne is, hogy egyik vagy másik résztvevőnek nem állt szándékában az e találkozók során kifejezett közös célokat követni, e magatartások az [EK] 81. cikk (1) bekezdése értelmében mégis megállapodásoknak minősülnek. Azon találkozók nyilvánvalóan versenyellenes jellegére tekintettel, amelyek során e szándékok megnyilvánultak, az érintett vállalkozások azzal, hogy e találkozókon részt vettek anélkül, hogy nyilvánosan elhatárolódtak volna az elhangzottaktól, azt a képzetet keltették a többi résztvevőben, hogy egyetértenek a megbeszélések céljával és ezután ennek megfelelő magatartást fognak tanúsítani. A »megállapodás« fogalma jellegénél fogva objektív fogalom. A tanúsított magatartás alapjául szolgáló tényleges indokai (és rejtett szándékai) nem érdemlegesek."

23 A Határozat a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„*1. cikk*

Az AGA AB, az Air Liquide BV, az [Air Products], a [BOC], a [Messer], a Hoek Loos [NV], a [Westfalen] az ipari és orvosi gázok holland piacán kötött megállapodásokban, illetve az ott folytatott összehangolt magatartásokban való részvételükkel megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését.

A jogsértés időtartama a következő volt:

– az AGA AB esetén: 1993 szeptemberétől 1997 decemberéig,

– az Air Liquide BV esetén: 1993 szeptemberétől 1997 decemberéig,

– az [Air Products] esetén: 1993 szeptemberétől 1997 decemberéig,

– a [BOC] esetén: 1994 júniusától 1995 decemberéig,

– a [Messer] esetén: 1993 szeptemberétől 1997 decemberéig,

– a Hoek Loos [NV] esetén: 1993 szeptemberétől 1997 decemberéig,

– a [Westfalen] esetén: 1994 márciusától 1995 decemberéig.

[...]

3. cikk

Az 1. cikkben említett jogsértések miatt kiszabott bírságok a következők:

– az AGA AB esetén: 4,15 millió euró,

– az Air Liquide BV esetén: 3,64 millió euró,

– az [Air Products] esetén: 2,73 millió euró,

– a [BOC] esetén: 1,17 millió euró,

– a [Messer] esetén: 1 millió euró,

– a Hoek Loos [NV] esetén: 12,6 millió euró,

– a [Westfalen] esetén: 0,43 millió euró."

24 A Bizottság a bírság összegének a Határozatban történt kiszámításakor a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: bírságkiszabási iránymutatás) leírt módszert, valamint a kartell ügyek esetében a pénzbírságok alóli mentességről és a pénzbírságok csökkentéséről szóló 96/C 207/04 bizottsági közleményt (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alkalmazta.

25 A Határozat a bírságnak a jogsértés súlyára és időtartamára tekintettel megállapított alapösszegét a felperes vonatkozásában 0,51 millió euróban rögzítette ((438) preambulumbekezdés).

26 A Bizottság megállapította, hogy a felperes csupán passzív szerepet töltött be a jogsértésekben, és azoknak nem minden részében vett részt, továbbá az enyhítő körülmények a kiszabott bírság alapösszegének 15%-os csökkentését indokolják, amely összeg így 0,43 millió euróra módosult (a Határozat (442) preambulumbekezdése).

27 Ezzel szemben a felperes az engedékenységi közlemény címén nem részesült semmiféle csökkentésben.

Eljárás és a felek kérelmei

28 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. október 4-én benyújtott keresetlevelével a felperes megindította a jelen eljárást.

29 Az említett kereset megindítását követően a Bizottság megállapította, hogy mérlegelési hibát követett el az e vállalkozás terhére rótt jogsértés időtartamával kapcsolatban. Ellenkérelmében tehát elismerte, hogy helytelenül állapította meg 1994 márciusát a felperes terhére rótt jogsértés kezdő időpontjaként.

30 Ennek következtében a Bizottság 2003. április 3-án elfogadta a Határozatot módosító 2003/355/EK határozatot (HL 2003. L 123., 49. o.).

31 Így amint azt a módosított Határozat 1. cikke jelenleg megállapítja, a felperes az ipari és orvosi gázok holland piacán az 1994 októbere és 1995 decembere közötti időszakban kötött megállapodásokban, illetve az ott folytatott összehangolt magatartásokban való részvételével megsértette az EK 81. cikket. A módosított Határozat 3. cikke a bírság csökkentett összegét 0,43 millió euro helyett 0,41 millió euróban határozza meg.

32 Az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) az előadó bíró jelentésének meghallgatását követően megnyitotta a szóbeli szakaszt és az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében felszólította a Bizottságot, hogy nyújtson be egy dokumentumot.

33 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. április 4-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszaikat.

34 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– elsődlegesen semmisítse meg a Határozat 1. és 3. cikkét, amely az EK 81. cikk megsértéséért 0,43 millió eurós bírságot szab ki vele szemben;

– másodlagosan semmisítse meg a Határozat 1. cikkét és lényeges mértékben csökkentse a kiszabott bírság összegét;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

35 Válaszában a felperes kijelenti, hogy másodlagos kereseti kérelmét úgy kell értelmezni, mint a Határozat 1. cikkének részleges megsemmisítésére irányuló kérelmét, annak érdekében, hogy a határozat 3. cikkében kiszabott bírságot az Elsőfokú Bíróság lényegesen csökkentse. Továbbá azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy hallgassa meg eskü alatt M. P. van den Heuij-t, aki a VFIG találkozókon mint az érintett ágazatban működő egyik vállalkozás vezetője vett részt, és akinek nyilatkozatát a felperes mellékletként csatolta a kereseti kérelemhez.

36 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a tanúkihallgatásra irányuló kérelmet;

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A Határozat 1. és 3. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelemről

A felek érvei

37 A felperes előzetesen hangsúlyozza, hogy vitatta a kifogásközlésben leírt tényeket, továbbá vitatja azon tényeket is, amelyekre a Határozat alapul.

38 Azt állítja, hogy a Bizottság nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy a felperes megállapodásokban, illetve összehangolt magatartásokban vett részt, és hogy az alperes ezzel megsértette az EK 253. cikkben meghatározott indokolási kötelezettségét. A felperes továbbá azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét is.

39 A felperes felhívja a figyelmet arra, hogy az 1989. március 23-án létrehozott VFIG-be csupán 1994 júliusában lépett be, és e szövetség találkozóján először 1994. október 14-én vett részt. A Bizottság a felperes álláspontja szerint az 1994. október 14-i találkozóra, valamint az ugyanazon év november 18-án lefolytatott találkozóra támaszkodik a felperes felelősségének három versenyellenes magatartás – vagyis az áremelések rögzítése, a versenytilalmi időszakok meghatározása, és a minimumárak megszabása – miatt történő megállapítására.

Az áremelések rögzítéséről

40 A felperes először is arra hivatkozik, hogy a VFIG 1994. október 14-i és november 18-i két találkozóján elutasította az 1995-ös évre vonatkozó összehangolt

áremelésben való részvételt. Kijelenti, hogy az 1994. október 14-i VFIG találkozón csodálkozva hallgatta, hogy a napirendben nem szereplő áremeléssel kapcsolatos témát felhozták, és ki is fejezte ezzel kapcsolatos meglepetését.

41 Egyetlen találkozón sem volt hajlandó az áremelésről nyilatkozni, valamint arról, ha az áremelés megtörténik, az 5%-os vagy 6%-os lesz-e, mivel ebben az időszakban még nem határozta meg az 1995-re vonatkozó árait, továbbá anyavállalatával, a Westfalen AG-val még szükségszerűen meg kellett tárgyalnia e kérdést. A felperes azt állítja, hogy úgy nyilatkozott, önmagában nem ellenezte az árak emelését, de nem helyeselte a kartellt, és mivel amellett volt, hogy az árakra nyomást kell gyakorolni, önállóan kívánta meghatározni a piacon kifejtendő magatartását.

42 Ezeket csupán óvatos és általános nyilatkozatoknak lehet tekinteni. A felperes nem szolgáltatott semmiféle jelzést jövőbeli üzleti politikájával kapcsolatosan, és a többi vállalkozás nem tudhatta, hogy a felperes milyen magatartást fog követni a piacon 1995-ben.

43 A versenyellenes megállapodást ellenző hozzáállást a kérdéses találkozókon felperest képviselő Nordkamp, és a találkozókon ugyancsak részt vett Van den Heuij – az NTG tagja – nyilatkozatai is alátámasztják. A felperes fenntartja, hogy Van den Heuij-nak semmilyen személyes érdeke nem fűződött e nyilatkozat megtételéhez, és ezért nem lehet kétségbe vonni annak őszinteségét. Tekintettel arra, hogy a Bizottság ezt vitatta, és beéri annak megállapításával, hogy a kérdéses nyilatkozat teljes mértékben hiteltelen, a felperes azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy eskü alatt hallgassa ki Van den Heuij-t.

44 Ezen túlmenően a Bizottság megállapításaival szemben nem áll fenn semmiféle ellentmondás a felperes által a kifogásközlésre válaszul benyújtott nyilatkozatok és a jelen eljárás keretében tett nyilatkozatok között.

45 A felperes másodszor azt állítja, hogy azon dokumentumoknak, amelyekre a Bizottság a következtetéseit alapozza, nincs bizonyító erejük.

46 Egyáltalán nem biztos tehát, hogy az 1. és 2. táblázat az 1994. október 14-i, illetve november 18-i találkozókra vonatkozik.

47 A két kérdéses táblázat ráadásul még ellentmondásban is van. Az 1. táblázatban hozzávetőlegesen „5–6%-os" áremelésről van szó a felperes tekintetében, miközben a 2. táblázat több mint 6%-os áremelésről tesz említést. Ez az inkoherencia még feltűnőbb, mivel a két dokumentumban a többi vállalkozás tekintetében feltüntetett százalékok egybeesnek.

48 A két táblázat a bérleti díjak és a szállítási költségek tárgyában is ellentmond egymásnak. Miközben az 1. táblázatból az derül ki, hogy a felperesnek nem is volt tudomása az ebben a tárgyban kötött megállapodásokról, a 2. táblázat azt tünteti fel, hogy a felperes megállapodást kötött a hengerbérlésekről. A bérleti díjak címén a két táblázatban feltüntetett összegek ugyancsak eltérnek. Egyébiránt egyáltalán nem zárható ki, hogy az AGA 1994. október 17-i kézzel írott feljegyzéseiben található „WF-t nem tájékoztatták?? Nem fogadta el??" megjegyzés nem csupán a bérleti díjak és a szállítási költségek kérdésére vonatkozott, hanem a kérdéses találkozón tárgyalt többi kérdésre is.

49 A felperes fenntartja, még ha fel is tesszük, hogy a két táblázat valóban az 1994. október 14-i és november 18-i találkozóra vonatkozik, ebből arra a következtetésre juthatunk, hogy a többi piaci szereplőnek nem volt pontos képe a felperes árpolitikájáról, és hogy az utóbbinak tényleg sikerült szándékait homályban tartania e találkozók során.

50 A Bizottság kényelemből megelégedett annak átvételével, amit a többi résztvevő a felperes kapcsán feljegyezett, anélkül, hogy fenntartással kezelte volna ezeket azzal kapcsolatosan, amiről a felperes kifejtette véleményét. Nem is próbált magyarázatot találni a Határozat (141) preambulumbekezdésében is elismert, a két táblázatban feltüntetett számadatok közötti különbségekre, és ezért a Határozat e tekintetben nem megfelelően indokolt.

51 E különbségek azzal a ténnyel magyarázhatók, hogy a táblázatokban feltüntetett adatok pusztán szerzőik reményeit, és nem a felperes által elhatározott áremelést tükrözik. Ezt a magyarázatot a VFIG találkozókon részt vett vállalkozások egyéb dokumentumai is alátámasztják, amelyekben szerepel a felperes neve, miközben az nem is vett részt a hivatkozott találkozókon.

52 A felperes felhívja a figyelmet arra, hogy a kartell különböző időszakaiban annak résztvevői a VFIG olyan találkozói kapcsán is megemlítették a felperes nevét, amelyeken nem vett részt, és a Bizottság helyesen nem is vette figyelembe e nyilatkozatokat. Miközben az 1. és 2. táblázat éppen e hibás feltételezésekre vonatkozik, az alperes ezeket minden kétely nélkül vette figyelembe. Mindenesetre az 1. és 2. táblázatnak megfelelő kézzel írott feljegyzések túlzottan kivonatosak, és nem tekinthetők a találkozók tartalmára vonatkozó teljes beszámolóknak.

A versenytilalmi időszakok meghatározásáról

53 A felperes arra hivatkozik, hogy az 1994. október 14-i és november 18-i VFIG találkozók során részt vett a moratórium végrehajtásával kapcsolatos megbeszéléseken, de csak azért, hogy kifejezze az ezen intézkedéssel való egyet nem értését, amelynek kapcsán a többi kisméretű piaci szereplő is támogatta. Ennek bizonyítékául ugyancsak Van den Heuij egyértelmű nyilatkozatára hivatkozik.

54 A minden összefüggést nélkülöző, és csupán a többi vállalkozás által a felperesnek betudott magatartást tolmácsoló 1. és 2. táblázat nem mond ellent a találkozók fenti pontban leírtak szerinti lefolyásának.

55 Ugyan tudja, hogy az a tény, hogy a versenyellenes megállapodást nem tartják be, nem akadálya az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti jogsértés megállapításának, a felperes felhívja a figyelmet arra, hogy a moratórium ideje alatt a versenytárs vállalkozások több fogyasztójával is felvette a kapcsolatot, és erre vonatkozó bizonyítékot is nyújtott a Bizottságnak.

A minimumárak rögzítéséről

56 A felperes arra hivatkozik, hogy nem vehetett részt az 1994. márciusi találkozón, és még kevésbé sem köthetett ilyen megállapodást, mivel nem volt jelen e találkozón. Hozzáfűzi, hogy az 1994. októberi találkozó során sem vett részt a minimumárakról folytatott megbeszélésen, és az AGA e találkozóra vonatkozó kézzel írott feljegyzései sem bizonyítják, hogy e megbeszélésen, illetve a megállapodás megkötésében részt vett volna. A kifogásközlés 132. és 133. pontja ugyancsak megállapította, hogy az olyan kisméretű piaci szereplők, mint a felperes ellenkezésüket fejezték ki a VFIG találkozókon.

57 Az a tény, hogy a felperesnél lefoglalták a minimumárakra vonatkozó táblázatot, irreleváns. A felperes kifejti, hogy csupán azt állította, lehetséges, hogy e táblázatot kiosztották neki az 1994. október 14-i találkozón, és nem azt – amint azt a Bizottság állítja –, hogy nagy valószínűség szerint ezt a táblázatot e találkozó során adták át neki. Pusztán az, hogy a felperes birtokában volt ez az irat, egyáltalán nem bizonyítja, hogy részt vett volna akár a minimumárakkal kapcsolatos megállapodásban, akár az erről folytatott megbeszélésben. A Bizottság – helyesen – egyáltalán nem tulajdonított jelentőséget a felperes által kapott egyéb információknak, anélkül hogy azt a felperes kérte volna.

58 Összefoglalva a felperes kijelenti, hogy az a tény, hogy valamely vállalkozás részt vett a piaci magatartások összehangolására vonatkozó megbeszélésen, nem minősül a kartelltilalom megsértésének, mivel kitűnik, hogy e vállalkozás tiltakozott e koordináció ellen (a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 94–96. pontja).

59 A felperes fenntartja, hogy az 1994. október 14-i és november 18-i VFIG találkozón tanúsított magatartására figyelemmel úgy kell tekinteni, hogy az ítélkezési gyakorlat által megkívánt értelemben nyilvánosan elhatárolódott a hivatkozott találkozók tartalmától (az Elsőfokú Bíróság T-9/99. sz., HFB és társai kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1487. o.] 223. pontja). A felperes szerint az a személy, aki elhatárolódik egy találkozón elhangzottaktól, szükségszerűen részt kell, hogy vegyen a megbeszélésben, ám ez nem jelenti azt, hogy ily módon megsérti a kartelltilalmat. Ezzel kapcsolatosan a Bizottság ellentmondásba keveredik, mivel elismeri, hogy a hivatalos találkozón való részvétel önmagában nem tekinthető kartellban való részvételnek. Ráadásul az ítélkezési gyakorlat nem követeli meg – szemben azzal, amit a Bizottság sejtet –, hogy az elhatárolódást a jogsértés megtörténtével egyidejű dokumentummal kelljen bizonyítani, sem azt, hogy ez a bizonyíték csupán a kartell résztvevőitől eredhessen.

60 A felperes hozzáállását a kérdéses piacon betöltött helyzete, vagyis az, hogy az utóbbi a piacon új és kisméretű szereplőnek számít, nagymértékben megmagyarázza, és hogy ennek ellenére forgalmát dinamikus üzletpolitikájának köszönhetően fejleszteni tudta. A kartell résztvevői és maga a Bizottság is (a Határozat (78) preambulumbekezdése) elismerik, hogy a felperesnek „árgyilkos" szerepe volt. Ennek fényében tehát a felperesnek egyáltalán nem állt érdekében áremeléssel kapcsolatos megállapodást kötni.

61 A felperes azt állítja, hogy a többi kisméretű piaci szereplővel együttes nyíltan szembenálló hozzáállása azzal járt, hogy a nagyméretű piaci szereplők a VFIG találkozók keretén kívül, a kisméretű piaci szereplők hiányában voltak kénytelenek tovább folytatni jogellenes tárgyalásaikat. A felperest tehát „kartelltörőnek", és nem a

kartell passzív résztvevőjének kellett volna tekinteni. Ezen túlmenően miközben a fent leírt helyzetet a kifogásközlés 132. pontjában megemlíti a Bizottság, a Határozatban azt már nem említi meg, és a Határozat ezért nem megfelelően indokolt.

62 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperes nem vitatja az 1994. október 14-i és november 18-i VFIG találkozón való részvételét, sem azt, hogy e találkozók célja a verseny korlátozása volt. Maga a VFIG találkozókon való részvétel ugyan nem egyenlő a titkos találkozókon való részvétellel, ám ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy a hivatalos találkozók keretében vagy annak mentén ne került volna sor semmiféle megállapodás megkötésére.

63 Megjegyzi, hogy az ítélkezési gyakorlat világosan megállapította, hogy az a tény, hogy valamely vállalkozás anélkül vesz részt a kartell tagjainak találkozóján, hogy tevőleges szerepet vállalna, magával vonja a jogsértésért való felelősségét, hacsak nem határolódik el nyilvánosan e találkozó tartalmától (a fenti 59. pontban hivatkozott HFB és társai kontra Bizottság ítélet 223. pontja).

64 A fenti 58. pontban a felperes által hivatkozott, Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítéletben a Bíróság kifejtette, hogy az elhatárolódásra hivatkozó félre hárul annak bizonyítása. A felperes a jelen esetben pedig nem nyújtott bizonyítékot ezen elhatárolódásra.

65 Az alperes ellenzi, hogy az Elsőfokú Bíróság kihallgassa Van den Heuij-t, mivel ez a kérelem késedelmes, ugyanis a felperes megsértette az eljárási szabályzat 48. cikkét azzal, hogy nem indokolta a bizonyíték késedelmes felajánlását. Ezen túlmenően e tanúvallomás nem mozdítaná elő a jogvitát, és ezért szükségtelen.

A jogsértés időtartamáról

66 A felperes kérelmében fenntartja, hogy a Határozat a Bizottság által megállapított jogsértés időtartamára nézve nem pontos, mivel a felperes nem volt jelen az 1994. márciusi VFIG találkozón. Válaszában megjegyzi, hogy tudomásul veszi, hogy a Bizottság elismerte a jogsértés időtartamának kezdő dátumával kapcsolatos tévedését, amelyet ezentúl 1994 októberében és nem márciusában határoz meg.

67 A Bizottság úgy véli, hogy a felperesnek a jogsértés időtartamával kapcsolatos érvelése teljesen irreleváns, mivel az előbbi az iránymutatás alkalmazásában figyelembe vette a jogsértés időtartamának helyesbítését és csökkentette a bírságot.

Az egyenlő bánásmód elvének megsértéséről

68 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság a kisméretű piaci szereplők részvételének értékelésekor megsértette az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy csak a felperes sértette meg a kartelltilalmat, az NTG és a Hydrogas pedig nem, miközben ezek több olyan találkozón is részt vettek, amelyeken a jogellenes megállapodások szóba kerültek. A Határozat indokolása e tárgyban súlyosan hiányos.

69 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az egyenlő bánásmód állítólagos megsértésére vonatkozó érvelés, amely valójában a bírság összegének csökkentésére irányuló kérelemre vonatkozik, nem megalapozott.

70 Az NTG szerepe nyilvánvalóan eltér a felperesétől, továbbá a kérdéses vállalkozásnak a kifogásközlésre adott válaszában sikerült bizonyítania felelőssége hiányát. A Hydrogas helyzete sem hasonlítható a felpereséhez, mivel a Bizottság a jogellenes magatartásra utaló jelek hiányában neki még a kifogásközlést sem küldte meg. A Bizottság hozzáteszi, hogy a VFIG hivatalos találkozóin való részvétel önmagában nem tekinthető kartelltalálkozón való részvételnek, és a Bizottság – a felperes esetével ellentétben – nem rendelkezett az NTG és a Hydrogas áremelésekben, a moratóriumban, valamint a minimumárak meghatározásában való részvételére utaló bizonyítékokkal.

71 A Bizottság azzal érvel, hogy még ha a többi társaság ellen helytelenül nem is indított eljárást, a felperes helyzete ugyanez marad. Valamely jogtalan előny esetleges megítélése nem jelenti azt, hogy ez a tény a felperest jogosulttá tenné a vele szemben kiszabott bírság csökkentésére, amennyiben a bírságot jogszerűen rögzítették (az Elsőfokú Bíróság T-43/92. sz., Dunlop Slazenger kontra Bizottság ügyben 1994. július 7-én hozott ítéletének [EBHT 1994., II-441. o.] 176. pontja és a T-23/99. sz., LR AF 1998 kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1705. o.] 367. pontja).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

Előzetes észrevételek

72 Meg kell jegyezni, hogy a felperes azt állítja, hogy a Bizottság nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy megállapodásokban és/vagy összehangolt magatartásokban vett részt, és „ezzel az eljárásával a Bizottság figyelmen kívül hagyta az EK 253. cikk értelmében fennálló indokolási kötelezettségét". A felperes még inkább hangsúlyozza az indokolás hiányát az 1. és 2. táblázatban feltüntetett számadatok között felmerült különbségeket, a „kartelltörő" szerepét és a két másik kisméretű piaci szereplővel szemben elszenvedett eltérő bánásmódot illetően. A fenti

megfogalmazásból és a felperes által kifejtett érvelésből kitűnik, hogy a felperes kifogása tulajdonképpen nem az indokolás hiányára vagy nem megfelelő voltára irányul, amely az EK 230. cikk értelmében lényeges eljárási szabály megsértése lenne. A kérdéses kifogás valójában összekeveredik a Határozat megalapozottságára, vagyis ezen aktus érdemi jogszerűségére vonatkozó kifogással; e Határozat tehát jogellenes, tekintettel arra, hogy a Bizottság nem nyújtott bizonyítékot az EK 81. cikk megsértésére vonatkozóan, és figyelmen kívül hagyta az egyenlő bánásmód elvét.

A felperes állítólagos nyilvános elhatárolódásáról

73 A felperes azzal érvel, hogy a Bizottság nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy a felperes bármi módon is megsértette volna az EK 81. cikk (1) bekezdését.

74 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a versenyszabályok megsértésének megállapítására irányuló jogvita esetén a Bizottság feladata az általa megállapított jogsértésekhez a bizonyíték szolgáltatása és a jogsértés tényállási elemei fennállásának kellően megalapozott bizonyításához megfelelő bizonyítékok megállapítása (a Bíróság C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 58. pontja).

75 Az EK 81. cikk alkalmazásában elegendő, hogy valamely megállapodás célja a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása legyen, függetlenül annak konkrét hatásaitól. Következésképpen olyan megállapodások esetében, amelyek versenytárs vállalkozások közötti találkozók során öltenek testet, e rendelkezést akkor sértik meg, ha e találkozóknak ilyen célja van, és így a piac működésének mesterséges megszervezésére irányulnak (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P.–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 145. pontja).

76 Ennélfogva az adott vállalkozás kartellben való részvételének megkövetelt módon történő bizonyításához elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy az érintett vállalkozás részt vett olyan találkozókon, amelyek során versenykorlátozó megállapodásokat kötöttek anélkül, hogy a vállalkozás ezt nyilvánvalóan ellenezte volna. Amennyiben megállapítást nyer, hogy a vállalkozás részt vett ilyen találkozókon, a vállalkozás feladata olyan bizonyítékok előterjesztése, amelyek alátámasztják azt, hogy a részvétele mentes volt minden versenykorlátozó szándéktól, bizonyítva azt, hogy jelezte versenytársainak, hogy a találkozókon más szemlélettel vett részt (lásd különösen a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ügyben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 81. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

77 A fenti jogelvet azon indok alapozza meg, hogy amennyiben az adott vállalkozás úgy vett részt a hivatkozott találkozón, hogy annak tartalmától nem határolódott el nyilvánosan, a többi résztvevő arra következtethetett, hogy annak eredményét jóváhagyja, és annak megfelelő magatartást fog tanúsítani (a fenti 76. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet 82. pontja).

78 A jelen ügyben a felperes nem vitatja, hogy részt vett a két, 1994. október 14-i és november 18-i VFIG találkozón, valamint azt sem, hogy e találkozók tárgya versenyellenes volt. Ezzel szemben fenntartja, hogy az e találkozókon tanúsított magatartásra figyelemmel úgy kell tekinteni, hogy az ítélkezési gyakorlat által megkívánt értelemben nyilvánosan elhatárolódott a hivatkozott találkozók versenyellenes tartalmától.

– Az áremelések rögzítéséről és a versenytilalmi időszak meghatározásáról

79 Beadványaiban a felperes általánosságban azt állítja, hogy „az 1994. október 14-i és november 18-i találkozók során kinyilvánította ellenkezését a [vállalkozások] piaci magatartásával kapcsolatos megállapodásokkal szemben".

80 Az áremelésekkel kapcsolatosan fenntartja, hogy világosan kijelentette, nem helyesli az áremelést, és mivel amellett volt, hogy az árakra nyomást kell gyakorolni, önállóan kívánta meghatározni a piacon kifejtendő magatartását. Hozzáteszi, hogy „a találkozó során" nem akart az nyilatkozni arról, hogy 1995-re nézve emelni fogja-e árait, és ha igen, milyen mértékben, ám kijelentette, hogy elvben nem ellenezte az áremeléseket. Megjegyzi továbbá, hogy igazgatója, Nordkamp „egyetlen találkozón" sem volt hajlandó az áremelésről nyilatkozni, és hogy adott esetben ezen áremelés 5%-os vagy 6%-os lesz-e.

81 Nyilatkozatában Nordkamp megjegyzi, hogy miután a többi vállalkozás „valamelyik VFIG találkozó során" kijelentette, hogy 5 vagy 6%-os áremelést terveznek, „homályban tartotta, hogy a Westfalen emeli-e az árait 1995-re nézve, és ha igen, milyen mértékben".

82 Ezek a nyilatkozatok csupán részlegesen felelnek meg a felperes által a kifogásközlésre adott válaszában tett kijelentéseknek, amelyben az érdekelt kijelentette, hogy az üzletpolitikával kapcsolatos „utótalálkozón" a többi piaci szereplő áremelésről szóló bejelentéseit követően kijelentette, hogy „1995-re 5 vagy 6%-os áremelést tervez", ami ellentmond a kereset fentiekben idézett megfogalmazásának. A felperes hozzáfűzte, hogy „sem az 1994. október 14-i, illetve november 18-i találkozón, sem máskor nem vállalt kötelezettséget arra, hogy meghatározott áremelést hajtson végre", ami nem egyenlő az áremeléssel szembeni ellenkezés kifejezett megnyilvánulásával.

83 Ebből leginkább az tűnik ki, hogy a felperes nem foglalt egyértelmű álláspontot az áremelés kérdésével kapcsolatosan. Nem jelentette ki kifejezetten, hogy 1995-ben emelné árait, de azt sem mondta, hogy nem lesz áremelés abban az évben.

84 A felperes tehát nem foglalt állást oly módon, hogy a többi vállalkozásnak világosan tudomására hozta volna, hogy elhatárolódik az áremelés gondolatától. A saját állítása szerint homályos magatartása hallgatólagos hozzájárulásként nyilvánul meg, amelynek következésképpen a jogsértés folytatására buzdít, és annak felfedését akadályozza. E cinkosság a jogsértésben való passzív részvételt képez, amely tehát a vállalkozás felelősségével jár (lásd e tekintetben a fenti 76. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet 84. pontját).

85 A Bizottság által a felperessel szemben felhozott másik versenyellenes magatartással kapcsolatosan a felperes a kifogásközlésre adott válaszában megjegyzi, hogy „a találkozó során tiltakozott a moratórium ellen" és „Nordkamp a Westfalen nevében nem kötelezte el magát a moratórium betartására sem a találkozó során, sem máskor", amelyet beadványaiban is megerősített, megjegyezve, hogy a moratórium bevezetésével szemben foglalt állást.

86 A felperes lényegében a van den Heuij-nyilatkozatra támaszkodik az ellenállást kifejező nyilatkozatok valódiságának, valamint annak a ténynek bizonyítása érdekében, hogy nyilvánosan elhatárolódott a titkos megbeszélésektől, amelyeken részt vett.

87 A tanú kijelenti, hogy a VFIG egyik találkozóján a felperes a szakmai szövetség tagjait alkotó résztvevők által megfogalmazott versenyellenes javaslatokat tiltakozás formájában ellenezte. Ebből a nyilatkozatból kitűnik, hogy e tiltakozást nem a nyilvánvalóan jogellenes egyeztetéssel szembeni elvi szembenállás diktálta, hanem az, hogy az eleve nem felelt meg az NTG és a felperes aktuális gazdasági igényeinek.

88 Mindemellett meg kell állapítani, hogy van den Heuij nyilatkozatának szóhasználatából is kiderül, hogy a tanú nem rendelkezik túl pontos emlékekkel a kérdéses találkozóról. A tanú ugyanis megjegyzi, hogy nem emlékszik sem a találkozó időpontjára, sem az ott tárgyalt moratórium időtartamára, sőt arra sem, hogy vajon a Hydrogas vezetője ugyancsak tiltakozott-e a vita tárgyát képező javaslatok ellen.

89 A 2002. október 9-én készített van den Heuij-nyilatkozat csupán egy „nyolc évvel" előbbi VFIG találkozóra vonatkozik. A nyilatkozat egyetlen időbeli utalását és a VFIG találkozókat felsoroló, a szövetség tagjait képező minden egyes vállalkozás részvételét feltüntető táblázatot összevetve (a Határozat (106) preambulumbekezdése) megállapítható, hogy a kérdéses nyilatkozat csupán az 1994. október 14-i találkozóra vonatkozhat, figyelemmel arra, hogy az NTG, amely vállalkozás vezetője van den Heuij, nem képviseltette magát az 1994. november 18-i találkozón.

90 Ezen túlmenően és főképpen a van den Heuij-nyilatkozat nem vág egybe a felperes kérdéses találkozó lefolyásáról szóló előadásával, mivel a tanú nem említi a bizonyos vállalkozások által egymás után bejelentett 5, illetve 6%-os áremelést, illetve a Nordkamp-nyilatkozattal, miszerint a felperes „5 vagy 6%-os áremelést tervezett 1995-re nézve", illetve elvben nem ellenezte az áremeléseket, miközben nem volt hajlandó közölni, hogy emelik-e az árakat 1995-re nézve, és ha igen, milyen mértékben.

91 A tanú a versenyellenes javaslatok bejelentését követő általános ellenkezés kinyilatkozatását említi meg, amelyet a felperes így nem említ, továbbá az utóbbi azt állítja, hogy mind a három versenyellenes kezdeményezéssel szemben tanúsított reakciójával kinyilvánította a jogellenes összehangolással való ellenkezését.

92 A fenti megfontolásokból mindenesetre az következik, hogy a felperes azon állítását, miszerint „[...] van den Heuij tanúvallomása – aki maga is részt vett a VIFG két, 1994. október 14-i és november 18-i találkozóján – tanúsítja, hogy e találkozók során élénken ellenezte a tiltott kartellre vonatkozó javaslatokat", az Elsőfokú Bíróság nem fogadhatja el, mivel e megállapítás egyszerűen téves.

93 Amikor az Elsőfokú Bíróság a tárgyalás során ezzel kapcsolatosan megkérdezte a felperest, az kifejezetten elismerte, hogy van den Heuij nem vett részt az 1994. november 18-i VFIG találkozón. Ez a ténymegállapítás meghatározó a felperes felelősségének értékelése tekintetében.

94 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a Bizottság a felperesnek az 1994. október 14-i és november 18-i VFIG találkozón való részvételére támaszkodik annak bizonyítása tekintetében, hogy részese volt az áremeléseket rögzítő, illetve a versenytilalmi időszakot meghatározó megállapodásoknak.

95 A felperes pedig nem szolgáltat semmiféle konkrét és objektív bizonyítékot annak megállapításához, hogy nyilvánosan elhatárolódott volna az 1994. november 18-i VIFG találkozó nyilvánvalóan versenyellenes tartalmától.

96 Pusztán a kérdéses piacon új és dinamikus szereplőként történt fellépése miatti elhatárolódásának hihetőségére vonatkozó felperesi nyilatkozatok nem elegendőek a reá háruló bizonyítási tehernek való megfeleléshez.

97 Amint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozza, a felperesnek ugyancsak érdeke fűződhetett ahhoz, hogy a gázszállítók betartsák a megkötött megállapodásokat, és azt higgyék, hogy ő is e megállapodásoknak megfelelően fog eljárni, miközben a vállalkozások értesítése nélkül árrése és piaci részesedése növelésével a megállapított áraknál kicsit alacsonyabb árakat alkalmazott. E tekintetben emlékeztetni kell, hogy az a tény, hogy az érintett vállalkozások piaci magatartása nem felel meg a megállapított „játékszabályoknak", egyáltalán nem érinti a versenyellenes megállapodásokban való részvételük miatti felelősség kérdését (az Elsőfokú Bíróság T-25/95., T-26/95., T-30/95–T-32/95., T-34/95–T-39/95., T-42/95–T-46/95., T-48/95., T-50/95–T-65/95., T-68/95–T-71/95., T-87/95., T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz., Cimenteries CBR kontra Bizottság ügyben 2000. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-491. o.] 1389. pontja).

98 A felperes továbbá megjegyzi, hogy egyáltalán nem kizárt, hogy az AGA-nak a Bizottság által a Határozatban ((138) és (169) preambulumbekezdés) idézett 1994. október 17-i kézzel írott feljegyzéseiben található „WF-t nem tájékoztatták?? Nem fogadta el??" megjegyzés nem csupán a bérleti díjak és a szállítási költségek kérdésére vonatkozott, hanem a titkos megbeszélésen tárgyalt többi kérdésre is.

99 A Bizottság által szolgáltatott okirati bizonyítékok között szerepelnek az AGA által átadott kézzel írott feljegyzések, amelyek a következő bejegyzéseket tartalmazzák:

„94.10.17.

VFIG

Áremelés

Bérlés 0,25 Szállítás

WF-t nem tájékoztatták?? Nem fogadta el??

Palackozott gáz ára + 6% + bérlés és szállítás

Ömlesztett gáz-szerződések + 4,5%, mutatószám-képlet?

[...]

Moratórium: december 1-je + 3–4 hónap."

100 Azon a tényen felül, hogy a kérdéses bejegyzés a feljegyzés első, a bérlési és szállítási költségekre vonatkozó pontjára vonatkozik, és nem az egyik különálló később pontban meghatározott palackozott gáz árának emelésére, elegendő megállapítani, hogy az érintett kézzel írott feljegyzések kifejezetten 1994. október 17-i keltezésűek, vagyis néhány nappal az után a titkos VFIG találkozó után készültek, amin az AGA igenis részt vett. Ennélfogva a kézzel írott feljegyzések és a felperes által hivatkozott bejegyzés nem érinthetik a második, 1994. november 18-i jogellenes megállapodást.

101 E körülmények között úgy tetszik, hogy miután a felperes részt vett az első nyilvánvalóan versenyellenes jellegű találkozón, amelynek tárgyát ellenezte, kevéssel több, mint egy hónapra rá a második titkos találkozón is részt vett, és nem állapítható meg, hogy e találkozótól nyilvánosan elhatárolódott volna.

102 A közvetlenül az első jogellenes egyeztetést követően tartott második versenyellenes találkozón való szándékos részvétel érvénytelenné teszi az 1994. október 14-i találkozó kapcsán feltételesen megállapított kezdeti ellenkezést, és a felperes 1994. október 14-e és november 18-a közötti időszakban kifejtett magatartásának összesített elemzésére tekintettel elegendő arra, hogy a palackozott gáz áremelésé-

nek rögzítésére, valamint a versenyellenes időszak meghatározására vonatkozó titkos megbeszélésektől való nyilvános elhatárolódásra vonatkozó minden állítást elutasítsunk.

103 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nyilvános elhatárolódás fogalma, mint a felelősség alóli mentesítő tényező megszorítóan értelmezendő. Amennyiben a felperes ténylegesen távol akarta volna tartani magát a titkos megbeszélésektől, az 1994. október 14-i találkozót követően nyugodtan értesíthette volna versenytársait és a VFIG titkárát írásban arról, hogy semmiképpen sem kívánja, hogy a kartell tagjának tekintsék, továbbá nem kíván részt venni olyan szakmai szövetség találkozóin, amelyek jogellenes megállapodások titkos keretét adják (lásd e tekintetben a T-61/99. sz., Adriatica di Navigazione kontra Bizottság 2003. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5349. o.] 138. pontját).

104 Ezen túlmenően mellékesen megjegyzendő, hogy a Bizottság olyan okirati bizonyítékokra támaszkodik, amelyek alkalmasak annak megállapítására, hogy a felperes ténylegesen részt vett a fent hivatkozott megállapodásokban. A táblázatok formájában készült kézzel írott feljegyzésekről van szó, amelyeket a Bizottság a Határozatban ilyen bizonyítékként határoz meg.

105 A felperes általánosságban e feljegyzések túlzottan kivonatos voltára hivatkozik azok bizonyító erejének teljes tagadása érdekében. Az egyik vagy másik dokumentummal kapcsolatos egyes kifogásokra való hivatkozáson túlmenően kijelenti, hogy e kézzel írott feljegyzések egyébként sem tekinthetők a találkozók tartalmára vonatkozó teljes beszámolóknak.

106 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a versenyellenes magatartásokban és megállapodásokban való részvétel tilalma, valamint a szankció, amelyre a jogsértők számíthatnak, közismert; azok a tevékenységek, amelyekre e magatartások és

megállapodások irányulnak, általában titkosan folynak le, és hogy a találkozókat titkosan tartják, továbbá az erre vonatkozó dokumentáció a legminimálisabbra szorítkozik. Még ha a Bizottság fel is fedez olyan iratokat – mint például a találkozókról készült beszámolók –, amelyek kifejezett módon tanúsítják a piaci szereplők közötti jogellenes kapcsolatfelvételt, e dokumentumok általában töredékesek és szórványosak, és ezért gyakran következtetésekkel kell bizonyos részleteket rekonstruálni (a fenti 76. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság 55. és 56. pontja).

107 Az esetek nagy részében a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos egybeesésekből és jelekből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyjogi szabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak (a fenti 76. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság 57. pontja).

108 A jelen ügyben megállapítható, hogy az 1994. október 14-i és november 18-i VFITG találkozók örvén titkos megbeszélések folytak, amelyeket nem foglalhattak és nem is foglaltak hivatalos és kimerítő jegyzőkönyvekbe. Ennélfogva nem kell a Bizottság által hivatkozott kézzel írott feljegyzéseket elutasítani, kizárólag azon indokból, hogy azok kivonatosak.

109 Egyébiránt a felperes azon kifogásai, hogy a két táblázatot nem lehet a VFIG egyik vagy másik találkozójával kapcsolatba hozni, és hogy azok összefüggéstelenek, nem állják ki az érintett iratok konkrét vizsgálatának próbáját.

110 Egyrészt az AGA által átadott 1. táblázat 1994. november 21-i keltezésű, és tartalmazza az 1994. november 18-i VFIG találkozón ténylegesen részt vett hét vállalkozás, közöttük az AGA rövidített megnevezését (a Határozat (140) preambu-

lumbekezdése). A 2. táblázatot az Air Productsnál foglalták le, amely úgy nyilatkozott, hogy e dokumentum a fent hivatkozott találkozóra vonatkozhat (a Határozat (141) preambulumbekezdése). Ezen túlmenően a 2. táblázat ugyanazon vállalkozások listáját tartalmazza, mint amelyek az 1. táblázatban szerepelnek, valamint a palackozott gáz árainak emelésére, a szállítási és bérlési költségek emelésére vonatkozóan hasonló megjegyzéseket.

111 Emlékeztetni kell arra továbbá, hogy az 1994. november 18-i VFIG találkozó a második és utolsó versenyellenes jellegű megbeszélés, amelyen a felperes a nagyméretű piaci szereplőkkel együtt részt vett, és hogy a titkos megbeszélések ezután más formában folytatódtak.

112 Másrészt az 1. táblázat a következő megjegyzést tartalmazza: „WF 5–6% az összes termékre nézve 95/1/1", miközben a 2. táblázat a „Termék" elnevezésű oszlopban a „W/F 6%" megjegyzést tartalmazza. Amint azt a Bizottság helyesen emeli ki, még ha a fent említett megjegyzések nem is esnek teljesen egybe, mindemellett teljesen összeférnek, és tanúsítják, hogy a felperes részt vett az 1995 januárjára tervezett 5-6%-os áremelésben.

113 Egyébiránt az 1. táblázat tetején található a „Moratórium: [1994.]12.1.–[19]95.1.31." megjegyzés, amelynek sajátos jellegét nem lehet azzal a ténnyel magyarázni, hogy az említett táblázatban felsorolt vállalkozások mindegyikét érinti. A 2. táblázatban feltűnik a „W/F [...] 2 hn" megjegyzés, amely legnagyobb valószínűség szerint a kartellben érintett vállalkozások által megállapított két hónapos versenytilalmi időszakot fejezi ki. Kiegészítésképpen megjegyzendő, hogy a moratórium kérdését már az 1994. október 14-i találkozón során is tárgyalták, amint az a fenti 99. pontban említett kézzel írott AGA feljegyzésekből is kiderült.

114 Ezen túlmenően különösen jelentőségteljes, hogy a – van den Heuij-nyilatkozatban említett kisméretű piaci szereplő, és amelyről megállapítható, hogy az 1994. október 14-i és november 18-i VFIG találkozókon részt vevő – Hydrogast a felperessel szemben egyáltalán nem említették a hivatkozott táblázatok.

115 A fenti megfontolásokból következően a felperes nem bizonyította az általa hivatkozott nyilvános elhatárolódást, és a Bizottság jogilag megkövetelt módon állapította meg, hogy a felperes részese volt az 1994 októbere és 1995 decembere közötti áremeléseket rögzítő, illetve az 1994 októbere és 1995 januárja közötti versenytilalmi időszakot meghatározó megállapodásoknak.

– A kis mennyiségű palackozott gáz vásárlóival szembeni minimumárak rögzítéséről

116 Elöljáróban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Határozatból ((352) preambulumbekezdés) az derül ki, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, a kartellben érintett különböző vállalkozások magatartása egyetlen folyamatos jogsértést képezett, amely fokozatosan öltött testet az időközben kötött megállapodásokban és/vagy összehangolt magatartásokban.

117 A Határozat 1. cikke tehát megállapítja, hogy az érintett vállalkozások – közöttük a felperes is – „az ipari és orvosi gázok holland piacán kötött megállapodásokban, illetve az ott folytatott összehangolt magatartásokban való részvételükkel megsértették az EK 81. cikk (1) bekezdését".

118 Különösen a felperes tekintetében a Bizottság úgy ítélte meg, hogy saját versenyellenes magatartásaival – így többek között a kis mennyiségű palackozott gáz vásárlóival szembeni minimumárak rögzítésével – vett részt e jogsértésben. A felperes felelőssége – figyelemmel a Határozat 2003. április 9-i helyesbített rendelkezéseire – ezzel kapcsolatosan kizárólagosan az 1994. október 14-i találkozón való részvételére alapul.

119 Miután a Bizottság a kifogásközlésben úgy fogalmazott, hogy „még mindig nem tudható, hogy 1994-ben valóban létrejött-e a minimumárakra vonatkozó megállapodás", a Határozat (205) preambulumbekezdésében kijelentette, hogy az 1994 márciusa és októbere közötti VFIG találkozókon legalább a felperes, a Messer, az Air Liquide, a Hoek Loos és az Air Products palackozott gázra vonatkozóan „megállapodás megkötése céljából ártáblázatokról és minimumárakról beszéltek". A Bizottság továbbá megemlíti a Határozat (341) preambulumbekezdésében, hogy a „Hoek Loos, az AGA, az Air Products, az Air Liquide és a Messer" 1995, 1996 és 1997 tekintetében megállapodtak a kisfogyasztóknak szállított palackozott gáz minimumárairól".

120 A fenti megfontolásokból következően a Bizottság azt hozza fel a felperessel szemben, hogy az utóbbi a kis mennyiségű palackozott gázra vonatkozó minimumárak rögzítése tekintetében összehangolt magatartásban vett részt.

121 Ezen a ponton emlékeztetni kell arra, hogy az „összehangolt magatartás" fogalma egyfajta egyeztetést jelent a vállalkozások között, amelyek nem kötnek kifejezetten megállapodást, ám azt tudatosan helyettesítik olyan egymás közötti gyakorlati együttműködéssel, amely veszélyezteti a versenyt (a Bíróság 48/69. sz., ICI kontra Bizottság ügyben 1972. július 14-én hozott ítéletének [EBHT 1972., 619. o.] 64. pontja). A kérdéses egyeztetés és együttműködés kritériumait – amelyekkel kapcsolatosan távolról sem egy igazi terv kidolgozását kell elvárni – a Szerződés versenyjogi rendelkezései alapvető kiindulópontjára tekintettel kell értelmezni, amely szerint minden gazdasági szereplőnek önállóan kell meghatároznia a közös piacon folytatni kívánt politikáját. Bár ez az önállósági követelmény nem zárja ki azt, hogy a piaci szereplők racionálisan alkalmazkodjanak a versenytársaik megfigyelt vagy várható magatartásához, azt szigorúan tiltja, hogy ezek a szereplők közvetlenül vagy közvetve felvegyék egymással a kapcsolatot, azzal a céllal vagy hatással, hogy egy tényleges vagy lehetséges versenytárs piaci magatartását befolyásolják, vagy hogy az ilyen versenytársnak felfedjék az általuk elhatározott vagy tanúsítani kívánt piaci magatartást (a Bíróság 40/73–48/73., 50/73., 54/73–56/73., 111/73., 113/73. és 114/73. sz., Suiker Unie és társai kontra Bizottság ügyben 1975. december 16-án

hozott ítélet [EBHT 1975., 1663. o.] 173. és 174. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-305/94–T-307/94., T-313/94–T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94., T-329/94. és T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ügyben 1999. április 20-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-931. o.] 720. pontja).

122 Ugyanúgy, mint a Bizottság által vele szemben felhozott versenyellenes tevékenységekkel kapcsolatosan, a felperes vitatja felelőssége fennállását, azt állítva, hogy nyilvánosan elhatárolódott a kis mennyiségű palackozott gáz vásárlóira vonatkozó minimumárak rögzítésére vonatkozó titkos megbeszélésektől.

123 Amint az mind a felperes beadványaiból, mind a VFIG találkozókon a felperest képviselő Nordkamp tanúvallomásából kiderül, hogy amikor e téma az 1994. október 14-i találkozón felmerült, a felperes nem nyilatkozott a kis mennyiségű palackozott gáz vásárlóira vonatkozó minimumárak rögzítéséről.

124 Valamely piaci szereplő hozzá nem szólása az olyan találkozón, amelynek során az árpolitikára vonatkozó konkrét kérdéssel kapcsolatos jogellenes egyeztetés folyt, nem minősül határozott és világos ellenkezésnek. Éppen ellenkezőleg, az ítélkezési gyakorlat szerint a jogellenes kezdeményezés hallgatólagos jóváhagyása – anélkül, hogy az érintett vállalkozás nyilvánosan elhatárolódna annak tartalmától, és azt bejelentené a közigazgatási szerveknek – a jogsértés folytatására való buzdítással jár, és megakadályozza annak felfedezését. Ez a részesség a jogsértésben való részvétel passzív módját valósítja meg, és ezért a vállalkozás felelősségét vonja maga után (lásd e tekintetben a fenti 76. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet 84. pontját).

125 A van den Heuij-tól kevéssel a jelen kereset benyújtását megelőzően kért és elkészített nyilatkozatban foglalt pontatlan emlékek, amelyek nem vágnak túlságosan egybe még a felperes nyilatkozataival sem, nem alkalmasak a fenti következtetés megcáfolására. Legfeljebb arra következtethetünk a van den Heuij-nyilatkozatból,

hogy a kisméretű piaci szereplők – közöttük a felperes is – a többi vállalkozás jogellenes javaslatainak bejelentésével szemben ellenkezésüket fejezték ki, mielőtt a fenti 123. pontban a kis mennyiségű palackozott gáz vásárlóira vonatkozó minimumárak rögzítésével kapcsolatosan kifejtett különös feltételek mellett az egyes fent említett javaslatokkal kapcsolatos konkrét tárgyalásokba kezdtek volna, illetve az egyes vállalkozások kifejtették volna álláspontjukat.

126 A felperes magatartása pedig nem fogható fel az ítélkezési gyakorlat által megkívánt és megszorítóan értelmezett nyilvános elhatárolódás fogalmát jellemző határozott és világos ellenkezés megnyilvánulásának.

127 Ezen túlmenően meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a Határozatban feltünteti, hogy az AGA által nyújtott magyarázat szerint – amelyet alátámaszt az AGA-nál lefoglalt kézzel írott feljegyzések egyik bejegyzése – a kis mennyiségű vásárlókra vonatkozó ártáblázatot a Hoek Loos az 1994. októberi VFIG találkozó mentén mutatta be. Ezenfelül és legfőképpen a Bizottság a felperesnél a „VFIG 1995" elnevezésű dossziéban lefoglalta az 1994. októberi keltezésű és „A palackos kisfogyasztókra vonatkozó ártáblázat" című iratot, amely a minimumárakat tartalmazó listát foglalja magában. Ugyanezt a dokumentumot a Messer és az Air Liquide helyiségeiben is megtalálták (a Határozat (207) és (208) preambulumbekezdése).

128 A felperes csupán azt nyilatkozta, hogy nagy valószínűséggel azt az 1994. október 14-i VFIG találkozón kapta, ám ennek birtoklása még nem bizonyítja, hogy részt vett volna a minimumárakra vonatkozó megállapodásban, vagy egyáltalán az erről folyó megbeszélésen.

129 Ettől függetlenül a felperes valóban részt vett az 1994. október 14-i találkozón, és amint azt a Bizottság helyesen fejti ki, egyáltalán nem meglepő, hogy az áremeléssel és a moratórium meghatározásával ellentétben nem történt egyedi utalás a felperesre vagy egyetlen más vállalkozásra sem, mivel ezt az árlistát a találkozó során osztották ki. Az, hogy a felperes megtartotta e dokumentumot, egyáltalán nincs összhangban a felperes – az ítélkezési gyakorlat által az összes piaci szereplővel szemben megkövetelt – nyilvános elhatárolódásával, valamint üzletpolitikájának a kérdéses piacon való önálló meghatározásával kapcsolatos állításával, amelyre szükségszerűen utal (lásd a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítélet 116. pontját, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

130 Ráadásul a Bizottság ugyan nem tudja közvetlenül megcáfolni a felperesnek a nyilvános elhatárolódásra vonatkozó állítását – ahogy azt az első két cselekmény esetében tette –, ám a felperes második, 1994. november 18-i titkos találkozón való részvétele jelzi az utóbbi versenyellenes hozzáállását, és visszamenőlegesen szemben áll az 1994. október 14-i találkozón folytatott titkos megbeszélésekkel kapcsolatos nyilvános elhatárolódásra való hivatkozással.

131 Mindemellett annak puszta megállapítása, hogy a felperesnek nincs bizonyítéka az állítólagos nyilvános elhatárolódásra, nem elegendő a felperes felelősségének megállapításához.

132 A fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben folytatott fellebbezési eljárásban hozott ítéletben a Bíróság kifejtette, hogy amint magából az EK 81. cikk (1) bekezdésének megfogalmazásából kitűnik, az összehangolt magatartás fogalma a vállalkozások közötti egyeztetésen felül az ilyen egyeztetést követően folytatott magatartást, valamint az e két tényező közötti oksági viszonyt is magában foglalja (az ítélet 118. pontja). Továbbá úgy ítélte meg, hogy vélelmezni kell – figyelemmel az érdekelt gazdasági szereplők által nyújtandó ellenkező bizonyítékokra –, hogy az egyeztetésben részt vett és a piacon továbbra is

tevékeny vállalkozások figyelembe veszik a versenytársaikkal cserélt információkat piaci magatartásuk meghatározása érdekében (a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítélet 121. pontja).

133 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy a felperes által nyújtandó ellenkező bizonyíték hiányában a felperes – amely az 1994. október 14-i találkozót követően is folytatta tevékenységét a kérdéses piacon – piaci magatartása meghatározása érdekében figyelembe vette a hivatkozott találkozón jogellenes egyeztetést (a fenti 58. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ítélet 119. és 121. pontja).

134 A fenti megfontolásokból következően a Bizottság jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a felperes részt vett a palackozott gáz kiskereskedelmi vásárlóira vonatkozó minimumár rögzítésével kapcsolatos összehangolt magatartásban.

A jogsértés időtartamáról

135 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a Bizottság által a felperesnek tulajdonított jogsértés időtartamának végleges értékelését a 2003. április 9-én hozott határozattal helyesbített Határozat 1. cikke tartalmazza, amely szerint a jogsértő időszak 1994 októberében kezdődött és 1995 decemberéig tartott.

136 A Határozat helyesbítésére tekintettel a felperesnek a Határozat 1. cikkében meghatározott jogsértő időszak kezdetének hibás voltára vonatkozó kifogása tárgytalanná vált.

137 A tárgyalás során a felperes felhívta a figyelmet arra, hogy a Határozat 1. cikke helytelenül tartalmazza 1995 decemberét, mint a jogsértés befejezésének időpontját, mivel az 1994. november 18-i VFIG találkozót követően semmilyen titkos megbeszélésen nem vett részt.

138 Még ha ez az új jogalap el is fogadható, azt az Elsőfokú Bíróság elutasítja. Ezzel kapcsolatosan emlékeztetni kell, hogy a Bizottság jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a felperes többek között részt vett egy egyértelműen versenyellenes célú – vagyis az 1995-re vonatkozó áremelések rögzítésére irányuló – megállapodásban. A versenykorlátozó célú jogsértés időtartamának kiszámításánál csupán azt az időtartamot kell meghatározni, amely alatt a megállapodás létezett, vagyis az annak megkötése és megszűnése közötti időszakot (az Elsőfokú Bíróság T-49/02–T-51/02. sz., Brasserie nationale kontra Bizottság ügyben 2005. július 27-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-3033. o.] 185. pontja).

139 A felperes nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy idő előtt – vagyis 1995 decembere előtt – megszüntette volna részvételét a kartellben azzal, hogy tisztességes és független piaci magatartást kezdett volna folytatni a kérdéses piacon. Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy a felperes nem lépett ki a kartellből annak a Bizottság előtti bejelentése érdekében (az Elsőfokú Bíróság T-62/02. sz., Union Pigments kontra Bizottság ügyben 2005. november 25-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-5057. o.] 42. pontja).

Az egyenlő bánásmód elvének megsértéséről

140 A felperes állítása szerint a Bizottság a kisméretű gazdasági szereplők részvételének értékelése során megsértette az egyenlő bánásmód elvét azzal, hogy úgy ítélte meg, hogy csupán a felperes sértette meg a kartelltilalmat, az NTG és a Hydrogas pedig nem, amelyek ennek ellenére részt vettek azon találkozókon, amelyek során szó volt a jogellenes megállapodásokról.

141 Ezzel kapcsolatosan elegendő arra emlékeztetni, hogy amennyiben a vállalkozás magatartásával megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését, nem mentesülhet a szankciók alól csupán azon indokból, hogy a másik gazdasági szereplővel szemben nem került sor bírság kiszabására, miközben az utóbbi körülményei nem is képezik az eljáró közösségi bíróság előtti ügy tárgyát (a Bíróság 89/85., 104/85., 114/85., 116/85., 117/85. és 125/85–129/85. sz., Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra Bizottság ügyben 1993. március 31-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-1307. o.] 197. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-77/92. sz., Parker Pen kontra Bizottság ügyben 1994. július 14-én hozott ítéletének [EBHT 1994., II-549. o.] 86. pontja).

142 Következésképpen a felperes arra vonatkozó érvelése, hogy más, állítólagosan hasonló helyzetben lévő vállalkozásokkal szemben nem került sor bírság kiszabására, el kell utasítani.

A bírság összegének csökkentésére vonatkozó kérelemről

A felek érvei

143 A felperes elsősorban megjegyzi, hogy a jogsértés időszakának rövidsége miatt a bírságösszeg mérséklésének van helye.

144 A tárgyalás során a felperes kijelentette, hogy a 2003. április 9-i helyesbítő határozat nyomán végrehajtott 20 000 eurós mérséklés nem volt sem indokolt, sem megfelelő.

145 A felperes másodsorban azt állítja, hogy a Bizottság a vele szemben kiszabott bírság összegének rögzítése során megsértette az arányosság, valamint az egyenlő bánásmód elvét.

146 Ezzel kapcsolatban azon különbségekre hivatkozik, amelyek megkülönböztetik a Határozat többi címzett gazdasági szereplőjétől, mint például dinamikus magatartása az érintett piacon, amelyet mind a Bizottság, mind egy másik piaci szereplő is elismert, a VFIG-hez való kései – 1994. júliusi – csatlakozása, amely magyarázatot ad arra, hogy miért nem vett részt a szövetség 1989 és 1994 szeptembere között tartott tizenhárom találkozóján, az 1994. október 14-i és november 18-i találkozókon a versenyellenes megállapodásokkal kapcsolatosan kinyilvánított ellenkezése, az 1994 novemberét követően a nagyméretű piaci szereplők között Bredában és Barendrechtben tartott találkozókról való távolmaradása, 1,5%-os csekély piaci részesedése – miközben a többi gazdasági szereplő legalább kétszer ekkora részesedéssel rendelkezett –, a tiltott magatartásokban való részvétel rövidsége, és az árakon kívül más szerződéses feltételekre vonatkozóan kötött megállapodásokban való részt nem vétele.

147 E különbségekre tekintettel, és figyelemmel az ipari gázok ágazatában megvalósuló forgalom százalékarányaira, a felperes súlyosabb büntetésben részesült, mint a Határozatban címzettként szereplő többi piaci szereplő.

148 A felperes azt állítja, hogy még ha a Bizottság az ipari gázok holland piacán jelenlevő vállalkozások összesített 1996-os forgalmából kiindulva is állapította meg a bírságokat, a végösszeg aránytalan. A felperessel szemben kiszabott bírság ugyanis forgalmának 13,6%-át teszi ki, miközben a Hoek Loos forgalmának csupán 2,2%-át, az AGA-énak pedig 7,5%-át. Még ha a Bizottság a bírságokat az ipari gázok holland piacán 1996-ban elért forgalom függvényében is rögzítette, ezenkívül kiderül, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság a többi vállalkozással szemben kiszabott bírságokhoz hasonló arányú, miközben a felperes kartellben való részvétele egyáltalán nem hasonlítható a többi vállalkozáséhoz. A felperes továbbá arra hivatkozik, hogy az AGA-val szemben kiszabott bírság hozzávetőlegesen kilencszer magasabb, mint a vele szemben kiszabott bírság, miközben az AGA piaci részesedése (27,4%) 18-szorosa a felperesének (1,5%).

149 E számadatok a felperes álláspontja szerint azt jelzik, hogy a kartellben jelentősebb szerepet betöltő, és az érintett piaci verseny károsítására leginkább képes piaci szereplők – ugyanazokat az arányokat nézve – kapták a legenyhébb büntetést. A felperes, amelynek egyáltalán nem volt szerepe a kartellben, vagy nagyon korlátozott szerepe volt, és amelynek piaci részesedése igen csekély, szigorúbb büntetést kapott, mint a kartell vezetői.

150 Miután a Bizottság emlékeztetett arra, hogy mérlegelési jogkörrel rendelkezik a kartell ügyekben kiszabható bírságok összegének rögzítése tekintetében, hangsúlyozza, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság összege teljesen arányos és vitatja az egyenlő bánásmód bármilyen megsértését.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

151 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság bizonyos mértékű mérlegelési joggal rendelkezik a bírság megállapítása tekintetében, és nem köteles e célból pontos matematikai képlet alkalmazására (a Bíróság C-283/98. P. sz., Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9855. o.] 47. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-150/89. sz., Martinelli kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1165. o.] 59. pontja, valamint a T-352/94. sz., Mo och Domsjö kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1989. o.] 268. pontja). Értékelését mindenesetre a közösségi jog tiszteletben tartásával kell végrehajtania, amely nemcsak a Szerződés rendelkezéseit tartalmazza, hanem általános elveket is (lásd e tekintetben a Bíróság C-50/00. P. sz., Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ügyben 2002. július 25-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-6677. o.] 38. pontját).

152 Ezzel kapcsolatban az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az egyenlő bánásmód elve akkor sérül, ha hasonló helyzeteket eltérő módon kezelnek, vagy eltérő helyzeteket ugyanolyan módon kezelnek, kivéve ha ez a fajta bánásmód objektív módon indokolt (a Bíróság 106/83. sz. Sermide-ügyben 1984. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 4209. o.] 28. pontja, valamint a C-174/89. sz. Hoche-ügyben 1990. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 1990., I-2681. o.] 25. pontja; az Elsőfokú

Bíróság T-311/94. sz., BPB de Eendracht kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1129. o.] 309. pontja).

153 Azt is fontos megjegyezni, hogy a kiszabott bírságnak a jogsértés időtartamával és súlyával való arányossága megítélése – amely szempontokat a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése tartalmazza – e rendelet 17. cikke értelmében az Elsőfokú Bíróságra ruházott korlátlan felülvizsgálati jogkör részét képezi.

154 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a Bizottság a felperesre kiszabott bírság összegét a bírságkiszabási iránymutatásban saját magára kötelezően meghatározott általános módszerrel összhangban állapította meg.

155 A bírságkiszabási iránymutatás 1. pontjának első bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a bírság kiszámításakor az alapösszeget a jogsértés súlyosságával és időtartamával összhangban határozzák meg, amelyek a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében említett kizárólagos feltételek. Általános megjegyzésként a bírságkiszabási iránymutatás 5. pontjának a) pontja kimondja, hogy „az e módszerrel (százalékos alapon növelt vagy csökkentett alapösszeg) kiszámított végösszeg a 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének megfelelően semmi esetre sem haladhatja meg a vállalkozások világméretű forgalmának 10%-át". Így a bírságkiszabási iránymutatás nem megy túl a szankció kiszabásának az ezen utóbbi rendelkezésben megállapított jogi keretein (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P.–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 250. és 252. pontja).

A jogsértés időtartamáról

156 A jogsértés időtartamára vonatkozó tényezővel kapcsolatosan az iránymutatás különbséget tesz a rövid időtartamú (általában egy évnél rövidebb) jogsértések – amelyek esetén a súlyosság címén megállapított kiindulási összeg nem növekszik –, a közepes időtartamú (általában egy–öt évnyi) jogsértések között – amelyek esetén a súlyosság alapján meghatározott összeg legfeljebb 50%-kal növekszik –, és a hosszú időtartamú (általában öt évnél hosszabb) jogsértések között, amelyek esetén a súlyosság alapján meghatározott összeg legfeljebb évi 10%-kal növekszik (az 1.B. pont első bekezdésének elsőtől harmadik francia bekezdése).

157 Ugyan a közepes időtartamú jogsértések esetén legfeljebb 50%-os növelést lehet meghatározni, az iránymutatás 1.B. pontja nem ír elő automatikusan bizonyos százalékú növelést évente, hanem e tekintetben bizonyos mértékű mérlegelési keretet biztosít a Bizottságnak (az Elsőfokú Bíróság T-220/00. sz., Cheil Jedang kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2473. o.] 134. pontja).

158 Amint azt feljebb kifejtettük, a Bizottság eredetileg hibásan állapította meg, hogy a felperes által elkövetett jogsértés 1994 márciusától és 1995 decemberéig tartott, amelyből azt a következtetést vonta le, hogy a fenti jogsértés közepes időtartamú volt (a Határozat (434) preambulumbekezdése).

159 A Határozat 2003. április 9-én kelt módosítása a felperessel szemben megállapított jogsértés időtartamára nézve helyesbítette a Határozat 1. cikkét. A Bizottság a helyesbítő határozatban világosan kifejti, hogy a bírság 0,45 millió eurós kiindulási összegét az időtartam címén először 15%-kal megnövelte, majd figyelemmel a jogsértés kezdetének 1994. októberre történő módosítására e növelést 10%-ra csökkentette.

160 Mivel a felperes által elkövetett jogsértés időtartama ettől fogva helyesen az 1994 októbere és 1995 decembere közötti időszak, vagyis kevéssel több, mint egy év, az a meghatározás, hogy a jogsértés közepes időtartamú, továbbra is megfelelő, tehát a Bizottság az iránymutatás alapján jogszerűen alkalmazott 10%-os növelést. A felperes nem nyújtott semmilyen bizonyítékot, amely alapján megállapítható lenne, hogy a Bizottság e tekintetben mérlegelési hibát vétett volna, és a növelésnek 10%-nál alacsonyabbnak kellett volna lennie.

161 A fentiekből következik, hogy a Bizottság által a kiszabott bírságnak a helyesbítő határozatban végrehajtott, állítólagosan indokolatlan és nem megfelelő csökkentésére vonatkozó kifogást el kell utasítani.

A felperessel szemben kiszabott bírság állítólagosan diszkriminatív és/vagy aránytalan voltáról

162 Megjegyzendő, hogy a bírság kiindulási összegének a jogsértés súlyára tekintettel történő megállapításakor a Bizottság úgy vélte, hogy annak ellenére, hogy az érintett vállalkozások árrögzítő kartellben vettek részt, e jogsértés nagyon súlyos helyett súlyosnak minősíthető, figyelembe véve a piac korlátozott földrajzi kiterjedését és a kérdéses ágazat közepes gazdasági jelentőségét (a Határozat (423) és (428) preambulumbekezdése).

163 A kartellben részt vevő egyes vállalkozások jogsértő magatartásának egyedi jelentőségét és így a versenyre tett tényleges hatását tekintetbe véve a Bizottság négy csoportba sorolta az érintett vállalkozásokat az érintett piacon fennálló méretük szerint. E célból a Bizottság úgy ítélte megfelelőnek, hogy a vállalkozásoknak az 1996-ban az érintett piacon megvalósított forgalmát veszi alapul az e piacon való egymáshoz viszonyított jelentőségük összehasonlításakor (a Határozat (429)–(432) preambulumbekezdése).

164 Következésképpen a Hoek Loos és az AGA Gas, az érintett piac vitathatatlanul fő piaci szereplőjének tekintett két vállalkozás az első csoportba került. Az Air Products és az Air Liquide, e piac közepes piaci szereplői a második csoportba kerültek. A Messer és a BOC, amelyeknek a kérdéses piacon való jelentőségét a Bizottság „jóval kisebbnek" minősítette, a harmadik csoportba sorolódtak. A negyedik csoportban szerepel a felperes, amely e piacon csak rendkívül kis részesedéssel rendelkezett (a Határozat (431) preambulumbekezdése).

165 A fent leírt megfontolások alapján a Bizottság azonos – 10 millió euró – kiindulási összeget állapított meg a Hoek Loos és az AGA Gas esetén, az Air Products és az Air Liquide esetén 2,6 millió euró, a Messer és a BOC esetén 1,2 millió euro és a felperes esetében 0,45 millió euro összeget.

166 A Bizottság a jogsértést minden érintett vállalkozás esetén közepes időtartamúnak minősítette (1–4. év), mivel a Hoek Loos, az AGA Gas, az Air Products, az Air Liquide és a Messer az EK 81. cikk (1) bekezdését 1993 szeptemberétől 1997 decemberéig, a BOC 1994 júniusától 1995 decemberéig, a felperes pedig – a 2003. április 9-i helyesbítésnek megfelelően – 1994 októberétől 1995 decemberéig sértette meg. Az eredetileg a felperessel szemben megállapított és 15%-kal növelt kiindulási összeget végül a 2003. április 9-i határozat (9) preambulumbekezdése alapján időtartam címén 10%-kal növelve állapította meg a Bizottság.

167 A Határozat így a bírságnak a jogsértés súlyára és időtartamára tekintettel megállapított alapösszegét a Hoek Loos és az AGA Gas vonatkozásában 14 millió euróban rögzítette, az Air Products és az Air Liquide esetén 3,64 millió euróban, a Messer esetén 1,68 millió euróban, a BOC esetén 1,38 millió euróban, és a felperes esetén – a helyesbítést követően – 0,49 millió euróban.

168 A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a felperes csupán passzív szerepet játszott a jogsértésekben, és hogy azokban nem minden szempontból volt részes, továbbá az enyhítő körülmények a kiszabott bírság alapösszegének 15%-os csökkentését indokolták, amely így 0,43 millió euróra (a Határozat (442) preambulumbekezdése), majd a 2003. április 9-i helyesbítő határozat meghozatalát követően 0,41 millió euróra csökkent.

169 Ezzel szemben a felperes az engedékenységi közlemény címén nem részesült semmilyen csökkentésben.

170 A fenti megfontolásokból következik, hogy a Bizottság teljes mértékben figyelembe vette a felperes helyzetének azon sajátosságait, amelyek a Határozat egyéb címzett vállalkozásaitól megkülönböztetik, akár a jogsértés időtartamáról, akár a felperes passzív szerepéről és csekély piaci részesedéséről legyen szó, és ez a magyarázata annak, hogy a Bizottság a felperessel szemben szabta ki a Határozat a legcsekélyebb összegű bírságot.

171 A kartellben érintett többi vállalkozásétól eltérő helyzetre való hivatkozás, amely a versenyellenes megállapodásokkal szembeni állítólagosan kinyilatkoztatott ellenkezésre irányul, összekapcsolva az érintett piacon fennálló dinamikus magatartásával, nem a bírság összegének rögzítésére vonatkozik, hanem a jogsértés fennállására.

172 A felperes mindeközben azt állítja, hogy a kiszabott bírság végleges összege csekély piaci részesedésével, valamint a világméretű, illetve az érintett piacon megvalósított forgalmával nem arányos, és a felperes súlyosabb büntetésben részesült, mint a kartellben vezető szerepet betöltő, nagyobb méretű vállalkozások.

173 Először is meg kell jegyezni, hogy a Bizottság nem köteles a jogsértés súlyára és időtartamára tekintettel megállapítandó bírságösszeg meghatározásakor biztosítani, hogy ha több, ugyanazon jogsértésben részt vevő vállalkozásra szab ki bírságot, akkor a különböző vállalkozások esetén elvégzett számítás eredményeként a bírság végső összege tükrözze a közöttük tett különbségtételt azok teljes vagy releváns forgalmára nézve (a fenti 75. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet 312. pontja).

174 E tekintetben továbbá rá kell mutatni, hogy a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése azt sem követeli meg, hogy mikor ugyanabban a jogsértésben érintett több vállalkozásra szabnak ki bírságot, a kis- vagy közepes méretű vállalkozásokra kiszabott bírság összege a forgalom százalékában mérve ne legyen nagyobb, mint a nagyobb vállalkozásokra kiszabott bírságok összege. E rendelkezésből ugyanis az következik mind a kis- és közepes méretű vállalkozások, mind pedig a nagyobb méretű vállalkozások tekintetében, hogy a bírság összegének megállapítása során a jogsértés súlyát és tartamát kell figyelembe venni. Amennyiben a Bizottság az ugyanabban a jogsértésben érintett vállalkozásokra olyan bírságot szab ki, amely a jogsértés súlyára és tartamára tekintettel minden egyes esetben indokolt, nem róható fel neki, ha közülük egyesek esetében a bírság összege az üzleti forgalomhoz képest nagyobb, mint más vállalkozások esetében (a fenti 75. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri kontra Bizottság ítélet 203. pontja).

175 A bírság végső összege azonban számtani műveletek sorozatának eredménye, amelyet a Bizottság a fent leírt módon a bírságkiszabási iránymutatással és – adott esetben – az engedékenységi közleménnyel összhangban végzett el.

176 Vagyis a Bizottságnak a jogsértés időtartamára, a súlyosító vagy enyhítő körülmények fennállására, valamint a kartellben részt vett vállalkozás együttműködésének fokára vonatkozó értékelései a kérdéses vállalkozás egyéni magatartására vonatkoznak, nem pedig a piaci részesedésére vagy forgalmára.

177 E körülmények között a bírság végső összege eleve nem megfelelő tényező a bírságnak a kartellben részt vevő vállalkozások jelentőségéhez viszonyított állítólagos aránytalanságának megállapításához.

178 Ezzel szemben a jelen ügyben a bírság kiindulási összege releváns tényezőnek minősülhet a bírság a kartell részvevőinek jelentőségéhez viszonyított állítólagos aránytalanságának megállapításához.

179 A Bizottság a Határozatban a felperes tekintetében a bírság kiindulási összegét a jogsértés súlyának függvényében 0,45 millió euróban állapította meg.

180 Amint azt fentebb kifejtettük, a Bizottság – annak érdekében, hogy a Határozat tükrözze a kartellben részt vevő egyes vállalkozások jogsértő magatartásának egyedi jelentőségét és így a versenyre tett tényleges hatását – négy csoportba sorolta az érintett vállalkozásokat az érintett piacon fennálló méretük szerint. A felperes az érintett piac az utolsó csoportba került.

181 A Bizottság e tekintetben a Határozat (75) preambulumbekezdésében szereplő 1. táblázat harmadik oszlopára hivatkozott:

Vállalkozások	A Határozat címzettjeinek teljes forgalma 2001-ben (euró)	A palackozott és cseppfolyós gázok ágazatában Hollandiában elért forgalom (euró) és becsült piaci részesedések 1996-ban
Hoek Loos [NV]	470 648 000	71 400 000 (39,7 %)
AGA Gas BV [1]	55 479 000 [2]	49 200 000 (27,4 %)
[Air Products]	110 044 000	18 600 000 (10,4 %)
Air Liquide BV	60 720 000	12 900 000 (7,2 %)
[Messer]	11 275 000	8 200 000 (4,4 %)
[BOC]	6 690 905 000	6 800 000 (3,8 %)
[Westfalen]	5 455 000	2 600 000 (1,5 %)

[1] Az AGA Gas BV 2000/2001 folyamán történt felszámolását követően az AGA AB elismerte leányvállalatának tevékenységéért való felelősséget, és így ő a Határozat címzettje.

[2] 2000 az utolsó teljes üzleti év, amelyben az AGA Gas BV-re vonatkozó forgalmi adatok elérhetők.

182 Elegendő megállapítani, hogy a felperes a referencia évet tekintve a Határozat összes címzett vállalkozása közül a legkisebb forgalommal és piaci részesedéssel rendelkezett az érintett piacon, amely megmagyarázza és megindokolja a legutolsó csoportba sorolását, valamint azt, hogy a Bizottság által az említett vállalkozások tekintetében megállapított kiindulási összegek közül a felperessel szemben megállapított összeg volt a legalacsonyabb. A felperest tekintve megállapított összeg tehát objektíven különbözik a többi vállalkozással szemben megállapított összegektől.

183 Ezen túlmenően a Határozat 1. táblázatában említett vállalkozásoknak az érintett piacon elért forgalma és a Bizottság által az egyes vállalkozások esetén megállapított kiindulási bírságösszegek közötti kapcsolat nem utalnak a felperessel szembeni egyenlőtlen bánásmódra, mivel a bírság kiindulási összege a felperes esetén a kérdéses piac forgalom 17,3%-át képezi, 14%-ot a Hoek Loos, 20,3%-ot az AGA Gas, 13,98%-ot az Air Products, 20,2%-ot az Air Liquide, 14,6%-ot a Messer, és 17,6%-ot a BOC esetén.

184 Keresetében a felperes kijelenti, hogy még ha a Bizottság a bírságokat az ipari gázok holland piacán 1996-ban elért forgalom függvényében is rögzítette, ezenkívül kiderül, hogy a felperessel szemben kiszabott bírság a többi vállalkozással szemben kiszabott bírságokhoz hasonló arányú, miközben a felperes kartellben való részvétele egyáltalán nem hasonlítható a többi vállalkozásokéhoz. E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy a felperes által a jogsértésben a többi vállalkozáshoz képest játszott kevésbé jelentős szerepet a Bizottság a felperessel szemben kiszabandó bírság összegének csökkentése érdekében enyhítő körülményként vette figyelembe.

185 Ebből következően a felperes nem hivatkozhat érvényesen arra, hogy a kiszabott bírság összege aránytalan lenne, mivel a bírság kiindulási összege indokolt azokra a szempontokra tekintettel, amelyeket a Bizottság a vállalkozásoknak az érintett piacon fennálló jelentősége értékelésekor megállapított (lásd e tekintetben a fenti 71. pontban hivatkozott LR AF 1998 kontra Bizottság ítélet 304. pontját).

186 Úgyszintén ezen utóbbi értékelés alapján kell elutasítani a felperesnek a Hoek Loosszal és az AGA Gaszal való összehasonlításra alapított érvelését a világméretű

forgalom és a végleges bírságösszeg közötti összefüggéssel kapcsolatban, mivel az utóbbit a Bizottság nem vette figyelembe a jogsértés súlyának mérlegelése, valamint a bírságok összegének kiszámításának alapjául szolgáló kiindulási összeg meghatározása során.

187 A fentiekből következően a felperes nem bizonyította a kiszabott bírság állítólagos diszkriminatív és/vagy aránytalan jellegét, ezért a felperessel szemben megállapított végleges bírságösszeg teljesen arányos.

A Van den Heuij meghallgatására vonatkozó kérelemről

188 A felperes válaszában azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy eskü alatt hallgassa meg van den Heuij-t. A tárgyalás során a felperes kijelentette, hogy e kérelmét az eljárási szabályzat bizonyítékok felajánlására vonatkozó 48. cikkére alapozza.

189 Emlékeztetni kell, hogy az eljárási szabályzat 44. cikke 1.§-ának e) pontja, valamint 48. cikkének 1.§-a értelmében a keresetnek a tartalmaznia kell a felajánlott bizonyítékok megjelölését, amennyiben ennek helye van, illetve a válaszban, illetve a viszonválaszban a felek további bizonyítékokat ajánlhatnak fel érveik alátámasztására, ám a bizonyítékok késedelmes felajánlását indokolni kell. Így az ellenbizonyítás és az ellenérdekű fél által az ellenkérelemben tett ellenbizonyítást követően nyújtott bizonyítékfelajánlási kiegészítést az eljárási szabályzat 48. cikke 1. §-ának jogvesztő szabálya nem szabályozza. E rendelkezés ugyanis az újonnan kelt bizonyítékok felajánlására vonatkozik, és azt az eljárási szabályzat 66. cikkének 2. §-ával összefüggésben kell értelmezni, amely kifejezetten úgy rendelkezik, hogy az ellenbizonyítás és a felajánlott bizonyítékok kiegészítése megengedett (a fenti 74. pontban hivatkozott Baustahlgewebe kontra Bizottság ítélet 71. és 72. pontja).

190 A jelen ügyben elegendő megjegyezni, hogy az ügy irataiból kitűnik, miszerint a Bizottság által ellenkérelmében hivatkozott bizonyítékok már a Határozatban, illetve az utóbbihoz mellékletként csatolt kifogásközlésben is szerepeltek.

191 Következésképpen a van den Heuij meghallgatására vonatkozó kérelmet nem lehet olyan ellenbizonyítás felajánlásának tekinteni, amelyre nem vonatkozik az eljárási szabályzat 48. cikkének 1. §-ában szabályozott jogvesztő rendelkezés, mivel a felperesnek lehetősége volt e bizonyíték felajánlását az Elsőfokú Bíróság felé keresetében megtenni. A válaszában megfogalmazott tanúmeghallgatás felajánlását tehát késedelmesnek kell tekinteni, és ennélfogva el kell utasítani, mivel a felperes nem indokolta a felajánlás megtételének késedelmét.

A költségekről

192 Az eljárási szabályzat 87. cikke 3. §-ának értelmében részleges pernyertesség esetén, illetve kivételes okból az Elsőfokú Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását vagy azt, hogy a felek mindegyike maga viselje saját költségeit.

193 Emlékeztetni kell, hogy a jelen ügyben a Határozat 2003. április 9-én kelt módosítása lehetővé tette a Határozat 1. cikkének a felperesi jogsértés időtartamaként megállapított időszak helyesbítését, amivel a Bizottság maga is elismerte a felperes által a keresetében az eredetileg a jogsértés időtartamának kezdeteként – vagyis 1994 márciusaként – megállapított időponttal kapcsolatosan felhozott kifogás megalapozottságát.

194 Tekintettel a fenti körülményre és a benyújtott kereset elutasítására, olyan értelemben kell határozni, hogy a felperes maga viselje saját költségeit és a Bizottság költségeinek háromnegyedét.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) A Westfalen Gassen Nederland BV maga viseli saját költségeit és a Bizottság költségeinek háromnegyedét. A Bizottság maga viseli költségeinek egynegyedét.

Vilaras Dehousse Šváby

Kihirdetve Luxembourgban, a 2006. december 5-i nyilvános ülésen.

E. Coulon M. Vilaras

hivatalvezető elnök

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ..... II - 4575

A jogvita alapját képező tényállás ..... II - 4575

A megtámadott határozat ..... II - 4577

Eljárás és a felek kérelmei ..... II - 4584

A Határozat 1. és 3. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelemről ..... II - 4586

A felek érvei ..... II - 4586

Az áremelések rögzítéséről ..... II - 4586

A versenytilalmi időszakok meghatározásáról ..... II - 4589

A minimumárak rögzítéséről ..... II - 4590

A jogsértés időtartamáról ..... II - 4593

Az egyenlő bánásmód elvének megsértéséről ..... II - 4593

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4594

Előzetes észrevételek ..... II - 4594

A felperes állítólagos nyilvános elhatárolódásáról ..... II - 4595

– Az áremelések rögzítéséről és a versenytilalmi időszak meghatározásáról ..... II - 4596

– A kis mennyiségű palackozott gáz vásárlóival szembeni minimumárak rögzítéséről ..... II - 4606

A jogsértés időtartamáról ..... II - 4611

Az egyenlő bánásmód elvének megsértéséről ..... II - 4613

A bírság összegének csökkentésére vonatkozó kérelemről ..... II - 4614

A felek érvei ..... II - 4614

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4616

A jogsértés időtartamáról ..... II - 4618

A felperessel szemben kiszabott bírság állítólagosan diszkriminatív és/vagy aránytalan voltáról ..... II - 4619

A Van den Heuij meghallgatására vonatkozó kérelemről ..... II - 4626

A költségekről ..... II - 4627